AUDITCOMMISSIE
WESTLAND

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Laan van de Glazen Stad 1
2672 TA Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Gemeenteraad Westland
Postbus 150
2670 AD NAALDWIJK

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
			G22-001166	

CONTACTPERSOON	CLUSTER	TELEFOONNUMMER	DATUM VERZONDEN
C.L. de Weerdt	Griffie	(0174) 673 076	

ONDERWERP
advies Auditcommissie inzake MJB 2023 - 2026 en prorap 2022

Geachte leden van de raad,

Na de installatie van de nieuwe raad is ook de Auditcommissie gevormd als opvolger van het voormalig RaadsOverleg Financiën. De Auditcommissie heeft onder andere de taak de gemeenteraad (via de commissie Bestuur & Economie) te adviseren over de p&c-documenten.
Dit is het eerste advies van de Auditcommissie en gaat in op de Meerjarenbegroting 2023 – 2026 en de prorap 2022.

MJB 2023 - 2026

De Auditcommissie heeft zich als eerste afgevraagd vanuit welk perspectief zij naar de begroting moet kijken. Er is voor gekozen om enerzijds te kijken naar relevante ratio's die de meerjarige stabiliteit van de begroting tonen. Anderzijds is gekeken in welke mate de aanwijzingen van de provincie als financieel toezichthouder zijn opgevolgd in de begroting.

Ratio's

kengetal	Begroting 2023	Norm
Solvabiliteit	35,6%	> 20%
Netto Schuldquote	87,6%	< 130%
Weerstandsnorm	2,69	> 1,0
Grondexploitatie	27,9%	<35%
Exploitatieruimte	0,71%	> 0
Belastingcapaciteit	107,2%	< 105%

figuur 1

Een zestal ratio's geeft de "gezondheid" van de begroting weer. In figuur 1 zijn deze opgenomen.

Ad solvabiliteit:
Dit is de verhouding tussen eigen vermogen en het totale vermogen. De gemeente scoort boven de norm als gevolg van de omvang van de reserves.

Ad netto schuldquote:
De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van het exploitatiebaten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De gemeente zit ruim onder de norm.

Ad weerstandsnorm:
Het weerstandsvermogen van de gemeente is ruim voldoende om tegenvallers door risico's op te vangen door het inzetten van vrije reserves.
Ad grondexploitatie:
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.
De voorraden kunnen als aandeel van de inkomsten worden uitgedrukt. Ook hier scoort de gemeente goed.

Ad exploitatieruimte:
De structurele exploitatieruimte geeft aan of de begroting structureel in evenwicht is, of de structurele lasten gedekt worden door structurele baten, Hiervoor is het van belang om inzicht te hebben wat incidentele baten en lasten zijn en wat structurele baten en lasten zijn,
De ruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Dit percentage is voor onze gemeente positief.

Ad belastingcapaciteit:
De ruimte die de gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde. Ook op deze laatste ratio scoort de gemeente prima.

<u>Aanwijzingen provincie</u>

Herijking gemeentefonds:
In de begroting 2022 heeft de gemeente geanticipeerd op een mogelijk voordeel als gevolg van herverdelingseffecten van het gemeentefonds. Dit paste niet binnen het toetsingskader van de provincie. In de voorliggende begroting 2023 is conform de meicirculaire 2022 de herverdeling verwerkt. Daarbij is vanuit het voorzichtigheidsbeginsel de stijging voor het begrotingsjaar 2026 conservatief ingeschat in afwachting van de evaluatie van het nieuwe verdeelmodel.

Opschalingskorting:
De provincie wijst erop dat de bevriezing van de opschalingskorting mogelijk in 2026 vervalt. In de meicirculaire 2022 is dit bevestigd en dit is in de begroting 2023 verwerkt.

BTW compensatiefonds:
De provincie wijst erop dat de gemeente een realistische inschatting moet maken van de omvang van de btw-compensatie. De gemeente heeft dat gedaan voor de begroting 2023, op basis van de realisatie in 2021 en de meicirculaire 2022.

Sociaal domein:
Doordat de budgetverlaging op de jeugdzorg is afgewezen in de Eerste Kamer, bestaat onduidelijkheid over het feitelijk beschikbare budget. Daarom adviseert de provincie om vanuit het voorzichtigheidsbeginsel toch de door het kabinet voorgestelde budgetverlaging in de begroting te verwerken. Inmiddels zijn het Rijk en de VNG tot afspraken gekomen over de budgettering. De gemeente heeft dit verwerkt in de begroting. Ook is via de meicirculaire 2022 extra geld voor 2023 beschikbaar gekomen. Zodoende is het budget voor de Jeugdzorg voor de jaarschijf 2023 verhoogd.

Incidentele baten en lasten:
De provincie meent dat het overzicht van incidentele baten en lasten, als ook incidentele mutatiereserves onvoldoende wordt toegelicht. Daardoor is onvoldoende onderbouwd waar het incidentele karakter uit volgt.
De gemeente volgt voor de begroting 2023 de ambtelijke handreiking van de provincie en biedt een betere onderbouwing.

Structurele reservemutaties:
De provincie maakt diverse opmerkingen over de wijze waarop met reservemutaties moet worden omgegaan. Dit om te voorkomen dat de gemeente door structurele onttrekkingen de reserves uitput. De gemeente volgt de aanbevelingen van de provincie.

Taakstellingen:
De provincie adviseert een paragraaf Taakstellingen op te nemen in de begroting om zo overzicht te houden op alle in de begroting opgenomen bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen. De gemeente heeft deze aanbeveling niet opgevolgd. Het college geeft als reden dat -vanwege het verkiezingsjaar- het opwerken van de begroting 2023 en het CWP een intensief proces was. Het college heeft de opgaven en producten van “Opdrachtgericht werken” verwerkt in deze begroting . Dat was de prioriteit. Voor volgende P&C producten overweegt het college om een paragraaf Taakstellingen op te nemen.

Gemeenschappelijke regelingen:
De provincie wijst op het gewijzigde toezichtskader voor GR-en. Dit leidt tot latere aanlevering van p&c-documenten voor GR-en. Verder vraagt de provincie deelnemersbijdragen aan GR-en te baseren op de ontwerpbegroting van de betreffende GR. De gemeente kan dit niet, aangezien de ontwerpbegrotingen bij het opstellen van de begroting 2023 nog niet beschikbaar waren. Eventuele wijzigingen in deelnemersbijdragen worden via de 1e actualisatie verwerkt.

Basisschool Yunus Emre:
De provincie stelt dat kosten als gevolg van de huisvesting van deze basisschool alsnog moeten worden verwerkt in de begroting. De gemeente heeft de kosten inderdaad opgenomen in de begroting.

Actualisatie beheerplannen:
De provincie vraagt om een geactualiseerd Gebiedsgericht Plan (GGP) en gaat ervan uit dat de beheerkosten in de begroting worden verwerkt. Het bijgestelde GGP moet echter nog worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarom heeft de gemeente vooralsnog de kosten van het vigerende plan in de begroting verwerkt.

Besparingen sociaal domein:
Bij de jaarrekening 20211 zal de provincie toetsen op de maatregelen om de kosten in het sociaal domein te beteugelen zijn genomen. Verder vraagt zij de gemeente om de maatregelen periodiek te monitoren. De gemeente geeft aan inderdaad te monitoren.

Prorap 2022
De prorap is een rapportage op de afwijkingen t.o.v. de begroting en de bijstelling daarvoor via de 1e actualisatie. Ook wordt een voorspelling gedaan welke budgetten waarschijnlijk moeten worden overgeheveld naar het volgende jaar.
In hoofdlijn is de boodschap van de prorap 2022 dat als gevolg van personele tekorten werkzaamheden en projecten niet kunnen worden uitgevoerd. Hierdoor worden budgetten en kredieten minder besteed en vallen uitnamen uit reserves lager uit. Risico is dat de uitgestelde werkzaamheden en projecten als gevolg van uitstel en de heersende inflatie duurder worden. Overigens gelden wel criteria voor het overhevelen van budgetten:

- het betreft incidentele werkzaamheden
- het budget is maximaal 1 keer eerder overgeheveld
- het is realistisch dat de werkzaamheden volgend jaar wel kunnen worden uitgevoerd

In december zal het college een slotwijziging voorleggen aan de raad. Daarmee wordt het te verwachten eindsaldo zo goed mogelijk benaderd. De Auditcommissie merkt op dat de peildatum van 1 september en de behandeling in de raad van november weinig mogelijkheid tot bijsturing biedt.

Advies
De begroting 2023 – 2026 is gezond als wordt gekeken naar de relevante ratio's. Ook de aanwijzingen van de provincie zijn op één na opgevolgd. De vraag doet zich wel voor in welke mate de begroting 2023 – 2026 nog in lijn is met de sterk veranderde realiteit. De jaarrekening 2021 heeft laten zien dat de gemeente voor een deel niet in staat is gebleken de in de begroting opgenomen taken en projecten uit te voeren, grotendeels veroorzaakt door personeelstekort. Eenzelfde beeld geeft de prorap 2022. Per september 2022 wordt een overschot voorspeld van ca. € 8 mln. Het college geeft aan dat het project "robuuste organisatie" (pagina 163) de personele capaciteit moet waarborgen.

En wat betekent de energiecrisis voor het weerstandsvermogen? Risico's die de gemeente op termijn loopt zijn nog niet in beeld en gekwantificeerd. Wel beschikt de gemeente over een aanzienlijk weerstandsvermogen om incidentele tegenvollers op te vangen. Het college geeft aan dat als de effecten langdurig of zelfs structureel blijken, de ambitie moet worden bijgesteld. Het weerstandsvermogen kan ook als tijdelijke buffer fungeren voor een verantwoorde bijstelling van bestaande ambities, wanneer zich ontwikkelingen voordoen met structureel nadelige financiële effecten.

Hoogachtend,

de Auditcommissie Westland,

Peter Duijsens, voorzitter
Janice de Jong
Suzanne van Erven
Peter Voskamp
Stefan Kester
Kees de Weerdt, secretaris